

bude podána žaloba na plnění. Takových okolností žalobce vůbec neuvádí a ani ze spisů nijak nevyplyvá, že má zájem na tom, aby byla bezúčinnost zástavy dříve zjištěna, než by bylo uznáno, že žalovaná jest povinna stroj vydati. Podaná žaloba určovací není tedy po zákonu odůvodněna. Zájem na zjištění jest materiálním předpokladem nároku na zjištění a bylo proto k tomu, že ho tu není, přihlížeti z moci úřední, ač nedostatek zájmu nebyl žalovanou namítán. S tohoto právního hlediska jest dovolání opodstatněno a bylo proto uznáno, jak shora jest uvedeno.

Čís. 2570.

Ochrana Šu 10 nař. ze dne 14. září 1854, čís. 238 ř. zák., netýká se předmětů, jež jsou přechodně v blízkosti dráhy.

Nevztahuje se jmenovitě na vůz stojící na nádraží vedle koleje a zboží na něm naložené ani na zboží ze železničního vozu dosud nevyložené. Dráze nelze přičítati za vinu, že odstavila vůz na blízkou kolej, souhlasil-li s tím příjemce (zasílatel nebo povozník jako jeho zástupce).

(Rozh. ze dne 2. května 1923, Rv I 1572/22.)

Pro žalobce došel na stanici určený vagon konopí, jež dráha odstavila na vážní kolej. Při vykládání zboží, jež speditér V. předsevzal na vážní koleji, prohlásiv, že si nepřeje, by vagon byl odsunut na vzdálenější kolej, zalétla z lokomotivy, jedoucí po vedlejší koleji, do konopí jiskra a zapálila je. Žalobě proti dráze o náhradu škody *p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e* vyhověl. *D ů v o d y*: Zboží bylo, když vznikl požár, příjemcem již převzato, dráha neručí tudíž již na základě převzaté dopravy (čl. 395 obch. zák., § 76 žel. dopr. ř. ze dne 13. května 1921, čís. 203 sb. z. a n.). Dráha ručí však na základě všeobecných ustanovení Šu 1293 násl. obč. zák. (min. nař. ze dne 14. září 1854, čís. 238 ř. zák. § 10). Požár vznikl nesporně zaletováním jisker z lokomotivy, která jela po sousední koleji, kdežto vůz stál na hlavním nádraží na koleji, kde jest váha. Zaletování jisker z lokomotivy nelze považovati za vyšší moc (§ 1311 obč. zák., čl. 395 obch. zák.). Žalovaná je tudíž povinna škodu nahraditi. *O d v o l a c í s o u d* žalobu zamítl. *D ů v o d y*: Právem doličil prvý soud, že dráha ze smlouvy dopravní neručí, poněvadž požár vznikl až při vykládání konopí z vagonu, když byla zásilka odebrána a dovozně zapláceno, tedy když nárok ze smlouvy nákladní podle Šu 97 (1) žel. dopr. ř. již zanikl. Po názoru odvolacího soudu neručí dráha ani podle Šu 1293 a n. obč. zák. ani podle Šu 10 min. nař. ze dne 14. září 1854, čís. 238 ř. zák., neboť chybí předpoklady i toho i onoho. Vinu dráhy (§ 1294 obč. zák.) shledává žalobkyně v tom, že nepřistavila vůz na kolej lokálky, nýbrž na kolej, která byla vydána nebezpečí, čímž prý porušila i smluvní povinnost. Jest však zjištěno, že speditér, který zásilku pro adresátku přijímal, prohlásil, že si nepřeje postavení vozu na lokálku, že si jej vyloží na koleji, na které stál a že proto tam vůz zůstal. Vyhověla tedy dráha dispoici, kterou ji dal k tomu oprávněný a věci znalý příjemce zboží a proto

ji vinití nelze. Jiskření samo o sobě nezakládá viny dráhy, neboť je známo, že mu posud žádným technickým zařízením úplně zabrániti nelze (§ 269 c. ř. s.). Je tedy účinek jeho náhodou a mohla by žalobkyně z tohoto důvodu podle Šu 1311 obč. zák. žádati náhradu, jen kdyby dokázala, že dráha svou vinou k této náhodě dala podnět, nebo že přestoupila zákon, který ji má zameziti. Toho však žalobkyně netvrdí, obmezujíc se, jak již řečeno, neprávem na výtku, že dráha přistavila vagon na nebezpečné místo. Předpisu Šu 10 min. nař. ze 14. září 1854, čís. 238 ř. zák., zde nelze užiti, ježto nebyl poškozen mezující soused, nýbrž příjemce zboží po dráze došlého na nádraží samém a sice v místě, které ke skládce sám určil. Železniční správa neporušila povinnosti ani zákonné ani smluvní, pouhá přípověď zřízence, které neschválila, ji nezavazuje. Je-li zde vina, dopustila se ji příjemkyně a ne dráha.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatelka má za to, že ochrany podle Šu 10 min. nař. ze 14. září 1854, čís. 238 ř. zák. požívá i vůz, stojící na nádraží vedle koleje, a zboží, na něm jsoucí, po případě i zboží ze železničního vozu ještě nevyložené. Náhled ten odůvodňuje tvrzením, že nařízení to chrání všechn majetek soukromý bez ohledu na to, že jde o věci movité. Předpisu toho nelze však užiti v tomto sporu. Nařízením tím přikázána byla železnici opatření bránící tomu, by ani později, t. j. po skončené stavbě dráhy nemohly hraničící pozemky, stavení atd. býti poškozeny. Nejde tu zajisté o výpočet taxativní, a jest ochranu tu vztahovati i na jiné věci soukromého majetku, nejen pozemky, budovy, nýbrž na př. na úrodu na sousedních pozemcích, anebo na movité věci v budovách, ale vždy na věci jsoucí trvale poblíž dráhy, nikoli však na předměty, jež náhodně na krátkou dobu přijdou v sousedství dráhy. O takové věci šlo, jak je patrné z předchozích vývodu, i v tomto sporu, a je proto náhled dovolatelčin nesprávný. Další zavinění dráhy shledává dovolání v tom, že přistavila vůz na nebezpečnou kolej poblíž lokomotiv ještě za trvání dopravní smlouvy a že přestoupila tím výslovně ujednání s adresátem. Že se tak nestalo za trvání smlouvy, nýbrž po jejím splnění, dovodil odvolací soud správně poukazem na § 97 dopr. ř. žel., aniž jsou tu podmínky odstavce druhého tohoto Šu. Pro další je rozhodno skutkové zjištění, že adresát poslal si pro zboží speditera V., jenž prohlásil, že si nepřeje, by vůz postaven byl na kolej lokálky, nýbrž že si vyloží vůz na kolej, na které stál. Dovolatelka tvrdí sice, že povozník nebyl oprávněn k tomuto prohlášení, jsa pouze poslem bez plné moci. Ve sporu nebylo zjištěno, v jakém poměru byl V. k adresátovi, ale ať byl povozníkem, jak ho označuje dovolání, nebo spediterem, jak předpokládá odvolací soud, v každém případě šlo o osobu, jež byla pověřena, by převzala zboží pro adresáta a mu je na vlastním povoze odvezla, nikoli však o posla, jehož úkolem bylo sděliti projev cizí vůle. V. jednal tudíž jako zmocněnec adresátův, a projev jeho má účinek jako projev adresátův (§ 1017 obč. zák.). Souhlasil-li proto s postavením vozu na místě, kde později vznikl oheň, neměla dráha důvodu nevyhověti jeho přání, a nestihá ji proto zodpovědnost za škodu vzniklou ohněm.